

Kiertotaloudesta kestäväää kasvua Eurooppaan

Elinkeinoelämällä johtoasema kiertotalouden edistämässä

Kiertotalous on ollut monille yrityksille arkipäivää jo vuosia ja ne voivatkin toimia kiertotalouden edistäjinä. Kiertotaloutta on käsiteltävä kokonaisuutena, jotta voidaan välttää päällekkäiset ja keskenään ristiriitaiset säädökset. Myös sektoreiden välinen yhteistyö ja koko elinkaaren ylittävä tarkastelu ovat tärkeässä roolissa kiertotalouden edistämässä. Innovaatioihin kannustamalla saadaan edistystä, kaikkea ei tarvitse säädellä.

Kiertotalous on yksi komission prioriteettihankkeista ja siinä pyritään edistämään ympäristö-, sosiaalisia ja talousnäkökulmia tasapainoisesti. Kiertotalouden lähtökohtana on varmistaa, että tuotteiden, materiaalien ja luonnonvarojen arvo säilytetään mahdollisimman pitkään välttämällä arvon hukkaamista jätteeksi, jota ei voida hyödyntää. Komissiossa nähdään kiertotalous megatrendinä, jossa EU haluaa johtoaseman kehittämällä kestävä, vähähiilisen, resurssitehokkaan ja kilpailukykyisen talousalueen.

Elinkeinoelämän kannalta keskeisiä aiheita ovat erityisesti:

- jätesäädökset
- muovistrategia
- kemikaali-, tuote- ja jätelainsäädännön rajapintatarkastelu
- jätteiden hyödyntäminen energiana
- kiertotalouden mittarit
- eco-design -tuotevaatimukset.

10 miljoonaa tonnia

Kierrätysmuovia uusiin tuotteisiin vapaaehtoisin toimin 2025

Globaalit ratkaisut tärkeitä muovistrategian toteuttamisessa

Komission visio muovistrategiaksi on varsin kunnianhimoinen ja sen toteuttamiseksi on ehdotettu erilaisia keinoja, mukana on lainsäädännön ja valtioiden välisen yhteistyön kehittämisen lisäksi myös elinkeinoelämän sitoumuksia. Komission vision mukaisesti muoveilla on tärkeä rooli yhteiskunnassa, mutta niiden entistä suunnitelmallisempi käyttö ja kierrätys voivat vähentää ympäristövaikutuksia ja samalla myös luoda kestäväää liiketoimintaa Eurooppaan. Tavoitteena on, että vuoteen 2030 mennessä kaikki EU:ssa markkinoille tuodut muovipakkaukset ovat joko uudelleenkäytettäviä tai voidaan kierrättää tehokkaasti ja yli puolet Euroopassa syntyvästä muovijätteestä kierrätetään. Myös kierrätyslaitoksia on tarkoitus sekä lisätä, että uudistaa ja kierrätyksen uskotaankin luovan uusia työpaikkoja. Entistä parempien kierrätyskäytäntöjen odotetaan poistavan tarve viedä muovijätettä pois Euroopasta ja kierrätysmuovista toivotaan tulevan arvokas raaka-aine.

Komissio julkaisi myös kutsun yrityksille tehdä vapaaehtoisia lupauksia kierrätysmuovin käytön lisäämiseksi. Tavoitteena on saada 10 miljoonaa tonnia kierrätysmuovia uusiin tuotteisiin vuoteen 2025 mennessä. Aikataulu lupauksen tekemiselle on hyvin tiukka ja turhan tiukasti rajattu, mutta hyvä tunnustus elinkeinoelämän omalle innovointikyvyille. Komissiolle tehtäviin lupauksiin pitäisi voida liittää myös uusiutuvan muovin ja täyteaineiden käyttöä, ei pelkästään kierrätysmuovia. Myös elinkeinoelämän järjestöiltä toivotaan vapaaehtoisia sitoumuksia. Suomalaisella elinkeinoelämällä on jo kokemusta vapaaehtoisista sitoumuksista, esimerkiksi Kaupan liiton ja ympäristöministeriön muovikassisopimus on auttanut vähentämään muovikassien määrää. Lisäksi esimerkiksi kemian toimialoilla on kehitetty ratkaisuja ja tehty omia vapaaehtoisia sitoumuksia mm. mikromuovien aiheuttamien haasteiden ratkaisemiseksi.

Lainsäädännön lisäksi tarvitaan maiden välistä yhteistyötä, esimerkiksi osana YK:n kestävään kehityksen tavoitteita ja merten suojelua koskevia sopimuksia sekä osana maiden välisiä neuvotteluja.

Lainsäädännön yhteensopivuus välttämätöntä

Erittäin tärkeä osa kiertotalouspakettia on komission julkistama tiedonanto jäte-, tuote- ja kemikaalilainsäädännön rajapintatarkastelusta. Lainsäädännön yhteensopivuus on kriittisessä roolissa kiertotalouden ratkaisujen edistämässä. Komissio on identifioinut oikeat kysymykset, joiden osalta selvitykset ja sidosryhmäkuulemiset jatkuvat.

Elinkeinoelämän kannalta on tärkeää ottaa huomioon seuraavat asiat:

- 1) B2B jätevirtojen kierrot ovat luonteeltaan erilaisia kuin yhdyskuntajätteen kierrot
- 2) Kiertotalouden tulee perustua turvallisiin materiaalikiertoihin
- 3) Tiedonkulkua toimitusketjussa on kehitettävä globaalilla yhteistyöllä
- 4) Turvallista kiertotaloutta tulee edistää, mikä pitää sisällään mm. seuraavat asiat:
 - Ei päällekkäistä tuote-, jäte ja kemikaalilainsäädäntöä
 - Kemikaalien rajoitukset vain kemikaalisäädöksissä, pl. elintarvike-käyttöön tarkoitetut tuotteet
 - Jättesäädösten tulisi ensisijaisesti varmistaa jätehuollon turvallisuus, eikä estää kierrätystä
 - Jäteluokittelun tulee huomioida altistus, ei pelkästään vaaraominaisuuksia
 - Jätteen saamista tuotteeksi helpotettava
 - Jätteensiirtolupasysteemiä on kehitettävä siten, että sellaisten virtojen, joilla siirron myötä hyötykäyttöä, siirtäminen helpottuu
 - Säädöksillä ei tule yksityiskohtaisesti ohjailla materiaalivirtoja

EK:n viestit

- Kiertotaloutta tulee tarkastella markkinalähtöisesti, yritykset ovat tärkeässä roolissa luomassa ratkaisuja. Kaikkeen ei tarvita lainsäädäntöä.
- Ei tule luoda päällekkäisiä ja ristiriitaisia säädöksiä, vaan pitää pyrkiä selvittämään mahdollisia ristiriitakohtia ja purkamaan niistä aiheutuvia ongelmia.
- Kokonaiskuvan säilyttäminen ja eri sektoreiden välisen yhteistyön helpottaminen on hyvin tärkeää.
- Jätelainsäädännössä on varmistettava, että se perustuu oikeaan ja kattavaan tietoon ja että lainsäädännön valvomiseen tarvittavat määritelmät ja menetelmät ovat yhdenmukaiset ja oikeudenmukaiset eri jäsenmaissa.
- Kiertotalouden seurannan mittarien tulee olla sellaisia, että ne kuvaavat relevantilla ja todenmukaisella tavalla kiertotalouden astetta ja kasvua. Tilastointi- ja laskentatavat on tärkeä yhdenmukaistaa EU:n sisällä ja pyrkiä siihen myös kansainvälisesti.
- Poliitiikan perusteiksi on otettava elinkaaritarkastelu, sekä ajattelu, jossa "jäte = resurssi". Näin voidaan varmistaa kaikkien resurssien kestävä ja älykäs käyttö.
- Pitää pyrkiä pois yksityiskohtaisesta ohjeistuksesta materiaalien käytön suhteen ja mahdollistaa uusien, kestävien ratkaisujen syntyminen.
- Kiertotalouden edellytys on, että luodaan puitteet tasa-arvoisille ja toimiville raaka-ainemarkkinoille. Elinkeinoelämän materiaali- ja energiavirrat ovat hyvin monimutkaisia ja vaativat syvällistä ymmärrystä. On tärkeää, että raaka-aineiden käyttöä ohjataan perustuen tietoon ja syvälliseen ymmärrykseen kokonaisvaikutuksista.
- Julkisista hankinnoista ja rahoituksesta voidaan saada hyvä alkusysäys kiertotalouden tuomisesta käytäntöön.
- Painopisteiksi kiertotaloudessa on otettava korkean teknologian osaaminen ja vienti.

Lisätiedot:

Asiantuntija Salla Ahonen, puh. 050 483 7229